



Vážený pan
Ing. Kamil Jankovský
ministr pro místní rozvoj
Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
Staroměstské náměstí 6
110 15 Praha 1

Stanovisko katedry práva životního prostředí Právnické fakulty UK v Praze k novele stavebního zákona a předpisů souvisejících

Vážený pane ministře,

k návrhu Ministerstva pro místní rozvoj, týkajícího se novely stavebního zákona a předpisů souvisejících, konkrétně k části třetí, Vám sděluji, že s navrhovanou změnou § 70 odst. 2 a 3 zákona č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, zásadně nesouhlasíme a žádáme o vypořádání našeho zásadního nesouhlasu.

Důvody zásadního nesouhlasu uvádím v příloze. Tento Váš návrh nás jako pracoviště, které vyučuje studenty k úctě k právu a k mezinárodním závazkům ČR, velmi mrzí a ze strany ministerstva velmi nepříjemně překvapuje. Váš návrh, týkající se změny § 70 odst. 2 a 3 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, považujeme za zásadní porevoluční zvrát v demokratickém vývoji českého práva a rezolutně proto požadujeme jeho vypuštění z předkládané novely a ponechání stávajícího platného znění.

S pozdravem

prof. JUDr. Milan Damohorský, DrSc. v.r.
vedoucí katedry práva životního prostředí
a proděkan Právnické fakulty UK v Praze

V Praze dne 11.dubna 2011

Příloha

Stanovisko katedry práva životního prostředí Právnické fakulty UK v Praze

K úpravě § 70 odst.2 a 3 zákona č.114/1992 Sb.:

S navrhovanou změnou § 70 odst. 2 a 3 zákona č.114/1992 Sb. zásadně nesouhlasíme a žádáme o vypořádání našeho zásadního nesouhlasu.

Důvody zásadního nesouhlasu:

1) Předkládaný návrh novely § 70 odst.2 a 3 zákona č.114/1992 Sb. ze strany MMR ČR představuje negaci dosavadního materiálního pojetí účasti občanských sdružení splňujících požadavky § 70 zákona č.114/1992 Sb., na řízeních podle stavebního zákona, které zastává i Nejvyšší správní soud ve své judikatuře (např.Rozh.NSS č.j.5As41/2009-91 ze dne 27.května 2010 či veřejný ochránce práv (zpráva o šetření ze dne 23.10.2008 č.j.4618/2008/VOP/MH). Ve výše uvedených správních aktech a dokumentech jasně zazněla argumentace pro účast občanských sdružení v řízeních podle stavebního zákona, pokud při nich mohou být dotčeny zákonem chráněné zájmy ochrany přírody a krajiny. Okruh takových zájmů je pak vymezen v § 2 zákona č.114/1992 Sb.

2) Dalším zásadním argumentem pro odmítnutí navrhované změny je skutečnost, že by došlo k dalšímu prohlubování rozporu s mezinárodními závazky ČR plynoucí z Aarhuské úmluvy (č.124/2004 Sb.m.s.), týkajících se postavení občanských sdružení. Jedná se především o rozpor s čl.6 Aarhuské úmluvy. Např.podle čl.6 odst.4 každá strana zajistí účast veřejnosti v počátečním stadiu rozhodování, kdy jsou ještě všechny možnosti výběru a alternativ otevřeny a kdy účast veřejnosti může být účinná. První příležitost účastnit se řízení, týkajícího se ochrany životního prostředí v konkrétním případě, kdy jsou ještě všechny možnosti výběru otevřeny, nastává v praxi právě často teprve v územním řízení (či v některých případech spojené se stavebním řízení nebo přímo až ve stavebním řízení) podle stavebního zákona, proto je nezbytně nutné účast občanských sdružení ve smyslu § 70 odst.2 a 3 zák.č.114/1992 Sb. zachovat i pro územní a stavební řízení.

3) Pokud předkladatel v důvodové zprávě tvrdí, že občanská sdružení jsou v procesních řízeních podle českého práva v jistém smyslu na rozdíl od ostatní veřejnosti privilegovaná, má jistým způsobem pravdu. Ale je třeba upozornit, že je to především z toho důvodu, že účast veřejnosti (zejména fyzických osob) je v českém právním řádu v rozporu s mezinárodními závazky ČR velmi omezen (nejen ve správním řízení – územní souhlas, zjednodušené územní řízení, certifikát stavebního inspektora, atd. -, ale zejména v přezkumném řízení podle soudního řádu správního, a i v těchto případech je omezena i účast občanských sdružení). Protože stávající právní úprava prozatím neumožňuje, v rozporu s mezinárodními závazky ČR (Aarhuská úmluva č.124/2004 Sb.m.s.). plnou účast dotčené veřejnosti, zejména fyzických osob, supluje toto právě dosavadní právní úprava § 70 zák.114/92 Sb. Fyzické osoby nemají často jinou možnost pokusit se domoci svých práv, než právě prostřednictvím občanských sdružení. Pokud by byla vyloučena účast občanských sdružení z jiných správních řízení než podle zákona č.114/1992 Sb. a to i v těch případech, kdy se jedná materiálně o zájmy ochrany přírody, typicky např.územní řízení dle stavebního zákona, bude se nerovně postavení fyzických osob ještě více prohlubovat a ještě víc půjde o popírání jejich práva na příznivé životní prostředí zaručené čl.35 odst.1 Listiny základních práv a svobod. V odůvodnění

předkládaného materiálu MMR ČR tvrdí, že odmítlo variantu zpracování příslušných článků Aarhuské úmluvy (č.124/2004 Sb.m.s) a příslušných směrnic EU týkajících se účasti veřejnosti na posuzování vlivů na životní prostředí. Tento postoj nás jako pracoviště, které vyučuje studenty k účtě k právu a k mezinárodním závazkům ČR, velmi mrzí a ze strany ministerstva velmi nepříjemně překvapuje.

4) Předkladatelem (MMR ČR) v důvodové zprávě uváděné důvody navrhované změny (zefektivnění řízení, zjednodušení administrativy a odstranění obstrukcí) jsou přitom ryze účelové, posledně jmenovaný důvod – odstranění obstrukčního jednání – je vykonstruovaný na základě subjektivního názoru jednotlivých zainteresovaných osob, přičemž toto tvrzení není podloženo žádnou systematicky provedenou celorepublikovou objektivní analýzou. Účast občanských sdružení ve smyslu § 70 zákona č.114/1992 Sb. ve správních řízeních není úmyslným zdržováním. Jednak občanská sdružení často, na rozdíl od orgánů státní správy, a to i vzhledem ke své politické nezávislosti opravdu hájí veřejný zájem na ochraně životního prostředí, přičemž často vnáší do řízení odborné vědecky objektivně podložené argumenty. Nezanedbatelná je pak jejich úloha kontrolní, kdy často již jen pouhá účast v řízení odrazuje ostatní účastníky od korupčního jednání. Pokud tedy vzejde návrh na zrušení účasti občanských sdružení v řízeních ve věcech ochrany životního prostředí z pera ministerstva vlády, která se v programovém prohlášení přihlásila k boji proti korupci, vyvolává tento návrh přinejmenším rozpaky.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o ochraně přírody a krajiny

Čl. V

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění zákona č. 347/1992 Sb., zákona č. 289/1995 Sb., nálezu Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 3/1997 Sb., zákona č. 16/1997 Sb., zákona č. 123/1998 Sb., zákona č. 161/1999 Sb., zákona č. 238/1999 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 76/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 100/2004 Sb., zákona č. 168/2004 Sb., zákona č. 218/2004 Sb., zákona č. 387/2005 Sb., zákona č. 444/2005 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 222/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., zákona č. 124/2008 Sb., zákona č. 167/2008 Sb., zákona č. 312/2008 Sb., zákona č. 223/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 291/2009 Sb., zákona č. 349/2009 Sb. a zákona č. 381/2009 Sb., se mění takto:

1. V § 45i se na konci odstavce 1 doplňuje věta: „V případě politiky územního rozvoje a územně plánovací dokumentace se předkládá zpráva o jejím uplatňování nebo její zadání.“.
2. V § 45i odst. 2 se věta poslední nahrazuje větou: „Politika územního rozvoje a územně plánovací dokumentace se posuzují podle zvláštního právního předpisu¹⁷⁾.“.
3. V § 70 odst. 1 se za slova „účasti občanů,“ vkládá slovo „zejména“ a slova „a dobrovolných sborů či aktivů“ se zrušují.
4. V § 70 odst. 2 se slova „státní správy“ nahrazují slovy „ochrany přírody“, slova „všech zamýšlených zásazích a“ se zrušují, slovo „, při“ se nahrazuje slovy „podle tohoto zákona; v“ a slova „chráněné podle tohoto zákona“ se zrušují.
5. V § 70 odst. 3 větě první se slovo „případech“ nahrazuje slovem „případě“, za slova „správního řízení“ se vkládají slova „podle tohoto zákona“, slovo „správním“ se zrušuje, za slovo „orgánem“ se vkládají slova „ochrany přírody“ a ve větě poslední se slovo „sdělení“ nahrazuje slovem „oznámení“.